

L' any mil

Era en lo temps en que las neus primeras
las grogas faldas dels turons baixavan;
y en amplas collas, volejant lleugeras,
las aus sens pátria sobre'l mar passavan.

Monjos y frares en tropell seguían
los burechs tranquils, barbotejant absoltas,
y'ls nins poruehs los veyan que's perdian
dels alts castells per las negrencas voltas.

Jorns y més jorns que en núvols se desfeya
l'encens més pur en los sagrats retaules;
y als vells abats tota la nit se'ls veyá
dels psalms eterns escorcollant paraulas.

Los senys brandavan ab la veu plorosa;
l'or dels magnats los monastirs somplía;
y'l trist vassall vora la llas fumosa
los jorns comptats ab un carbó escrivia.

De dalt del mur la forca abandonada
já als corps no veyá entre la nit obscura,
y al peu mateix de la ciutat murada
l'isart baixava en cerca de pastura.

La trista verge en lo casal reclosa,
já no's dalia per sentir la queixa
del patje hermós, lo de la veu melosa,
que amor glosava vora l'alta reixa.

Llensant las armas, dels castells baixavan
las gents á son sobre'ls camins perdudas
y als camps payrals indiferents trobavan
já'ls fruits ressechs y las agrams crescudas

Roba de sach los caballers vestían;
jeya la pols en los troféus de guerra;
y'l vi de mel y l'hipocrás dormían
al fons ventrut de la pesanta gerra.

Ciutats y vilas solítuts semblavan;
las eynas queyan de las mans dels homes,
y en va'ls juheus en sos porxats mostravan
joyells y arminis, y brocats y plomas.

A port las naus dintre de llachs faugosos
los jorns passavan sens cambiants estelas,
sentint los corehs que furgan perfidiosos,
veyent las aus filigarsar sas velas.

Y'ls folls burgesos que'l girant de lluna
sens pa y sens llenya beu aprop miravan,
per coure al fi la miserable engruna
las eynas totas en la llar cremavan.

Y'l jorn vingué qu'als esperits aterra:
voltat paurós de boyras ennegridas
l'astre de foch passá sobre la terra
deixant per tot las gents esporugidas.

Tocá á Occident, y al cim de las montanyas,
guaytant pe'ls tronchs espesschits dels roures,
semblava un ull, caygudas las pestanyas,
d'esguart boyrós que eternament vá á clóures.

Després las ombras los espays vestiren,
y aixam d'estels entre'ls vapors brillavan;
palaus y masos y castells s'obriren
trayent als homes qu'astorats ploravan.

A munts se'ls veyá pe'ls carrers dels pobles
ab rostre sech, esblanqueits com marbres;
per tot confosos los vassalls y'ls nobles,
portant, de vius, la roba dels cadavres.

Damunt sos caps ab brassos amorosos
als nins volguts las mares aixecavan;
d'enlla'ls malalts cridavan anguniosos,
y al coll dels fills los jays se repenjavan!...

Las turbas totas, caminant incertas,
cayent y alsantse, als temples s'empenyían!...
Ni un llum va encéndres en las llars desertas,
y'ls vents xiulavan, y'ls portals batían.

L'hora es al fi. Las trompas del judici
tres voltas ara sonarán pe'ls homes;
los frares en la creu del sacrifici
lo Just aixecan, emboyrat d'aromas.

Repós glassat. Ab los mantells cubreixen
las gents sa vista que la llum refusa;
y s'enten tots los polsos qu'ls glateixen
com dos martells batent sobre l'enclusa.